

BUTTONARIUM
OGÓLNOPOLSKA
@ KOLEKCJA GUZIKÓW

www.buttonarium.eu

Karta katalogowa guzika btrm006005

Dane szczegółowe

Właściciel: **marcur35**
Kraj: **Polska**
Okres historyczny: **Polska Rzeczpospolita Ludowa (Polska)**
Znaleziono: **śląskie**
Materiał awersu: **cynk**
Materiał rewersu: **g.jednorodny**
Wykończenie: **brak**
Sygnowanie: **BGŁ**
Wytwórca: **GRABSKI Br. (Łódź)**
Średnica: **24.6 mm**
Typ uszka: **dрут**
Rant: **●-|-**
Profil: **(- jednowarstwowy, wypukły**

Występujące elementy

- monogram [latin-K; latin-P]
- orzeł

Przeznaczenie

- kolejowy

Ostatnia aktualizacja: **2016-08-27 14:21**

Opis guzika btrm006005

Polski guzik kolejowy wzór 1945

© buttonarium.eu

Awers przedstawia orła państwowego bez korony, poniżej umieszczono uskrzydłone, żelazne koło (godło kolejarzy), powyżej zaś widnieje skrót: P. K. P. - Polskie Koleje Państwowe.

Rewers sygnowany: BGŁ 146 (liczba w lustrzanym odbiciu).

Ciekawostka

Ten konkretny egzemplarz guzika został wyprodukowany krótko po II Wojnie Światowej, gdyż są na nim jeszcze przedwojenne sygnatury Bronisława Grabskiego.

Guzik znaleziono na Górnym Śląsku.

Przeznaczenie i datowanie

Guzik należał do polskiego kolejarza, czyli **pracownika kolei**.

Zaraz po odzyskaniu przez Polskę niepodległości wprowadzono następujący wzór guzika kolejowego: orzeł państwowy z koroną zamkniętą (wzór 1919), poniżej uskrzydłone, żelazne koło (godło kolejarzy). Po roku 1927, wraz z wprowadzeniem nowego wizerunku godła państwowego, dokonano zmiany wzoru guzika: orzeł państwowy z koroną otwartą (wzór 1928), poniżej uskrzydłone, żelazne koło (godło kolejarzy), zaś powyżej skrót: P.K.P. Po roku 1945, ponownie na skutek zmiany godła państwowego, wprowadzono nowy wzór guzika - zmiana polegała na usunięciu korony. W 1954 roku ustalono kolejny wzór guzika - samo uskrzydłone, żelazne koło i był on w użyciu do lat 70-tych XX wieku, kiedy to powrócono do rysunku awersu z roku 1945, ale guzik tym razem w wersji plastikowej. Zmiany ustrojowe, które miały miejsce w Polsce po 1989 roku spowodowały powrót do wzoru guzika z roku 1928.

Bezpośrednio po odzyskaniu przez Polskę niepodległości nadzór nad koleją sprawowały Sekcje kolejowe, kolejno w Ministerstwie Kolei Żelaznych, Ministerstwie Kolei oraz Ministerstwie Komunikacji. Przedsiębiorstwo Polskie Koleje Państwowe powstało 24.09.1926 roku. Po roku 2000 utworzono PKP SA oraz wydzielono kilka różnych spółek kolejowych.

Źródła

 [Podobne guziki na stronie Buttonarium Polska](#)

 [Kustowski W. - POLSKIE GUZIKI REGULAMINOWE NIEWOJSKOWE od 1918 roku, Kraków 2014](#)

 [Wikipedia.pl - Historia kolei w Polsce](#)

 [Wikipedia.pl - Kolejarz](#)

 [Wikipedia.pl - Polskie Koleje Państwowe](#)

Wytwórca: GRABSKI Br. (Łódź)

Bronisław Grabski (1891-1969), w 1921 roku założył zakłady przemysłowe produkujące m.in. guziki. Zakłady te mieściły się w Łodzi na ul. Zakątnej 59/61. Grabski był jednym z głównych producentów guzików dla Wojska Polskiego w okresie II Rzeczypospolitej (ok. 40 mln. szt.), artykułów strzeleckich, wyszkoleniowych, sprzętu do konserwacji broni, artykułów grawerskich (odznaki), artykułów fibrowych i skórzanych, hafciarskich i pasmanteryjnych oraz wszelkiego ekwipunku mundurowego i taborowego.

Ciekawostki

● W *Spisie abonentów Sieci telefonicznych Państwowych i Koncesjonowanych w Polsce (z wyjątkiem m. st. Warszawy) na 1939 r.*^[1], na stronie 946 podano adresy i numery telefonów Bronisława Grabskiego:

- do zakładu: ul. Pogonowskiego 59/61, tel. 1 38 53

- mieszkania: ul. Kopernika 6, tel. 1 61 83^[2].

● W 1936 roku zmieniono nazwę ulicy z Zakątnej na ulicę kapitana Stefana Pogonowskiego^[3] - bohatera wojny polsko-radzieckiej 1920 roku. W 1945 roku, z powodów politycznych, musiano powrócić do nazwy Zakątna, ale za to w 1993 roku ponownie przywrócono nazwę kpt. Pogonowskiego^[4].

● Oprócz sygnatur, na rewersie pojawiał się niekiedy rok produkcji (poniżej uszka), czasami był to pełny rok (np. 1934), a czasami tylko dwie ostatnie cyfry (np. 39). Powyżej uszka umieszczano kolejny numer matrycy - najczęściej w lustrzanym odbiciu.

● Na podstawie zarządzenia Przewodniczącego Miejskiej Komisji do spraw upaństwowienia przedsiębiorstw na m. Łódź z dnia 25 października 1946 r. ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Zarządu Miejskiego w Łodzi Nr. 10, poz. V. z dnia 18 grudnia 1946 r. zakłady Bronisława Grabskiego przeszły na własność państwa^[5], po jakimś czasie przemianowano je na Łódzkie Zakłady Przemysłu Guzikarsko-Galanteryjnego. Początkowo używano starych matryc rewersów, co za tym idzie na guzikach widniały jeszcze sygnatury Grabskiego, później zmieniono sygnatury na ŁZG wraz z kolejnym numerem matrycy - najczęściej w lustrzanym odbiciu (patrz: **ŁZG**)

Źródła

 ^[1][Spis abonentów Sieci telefonicznych Państwowych i Koncesjonowanych w Polsce \(z wyjątkiem m. st. Warszawy\) na 1939 r.](#)

 ^[2][Pozycja ^{\[1\]} - strona 946](#)

 ^[3][Wikipedia.pl - Stefan Pogonowski](#)

^[4]Wikipedia.pl - Polesie (dzielnica Łodzi)

^[5]MONITOR POLSKI. Dziennik urzędowy RP. Warszawa, dnia 30 kwietnia 1948 r. - strona 6, pozycja 246

Polskie guziki wojskowe w XX wieku - Katalog z wystawy, Elbląg 1988

Przy opracowaniu opisu wykorzystano informacje od użytkowników oraz wnioski z analizy guzików w Buttonarium.

*Jeśli chciałbyś coś dodać do tego opisu, to napisz poniżej komentarz. **Nie zapomnij podać źródeł tych informacji.***

Ostatnia aktualizacja: **2017-11-15 08:38**

Plik wygenerowano ze strony www.buttonarium.eu 2026.05.06